

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების მშობლების ჩართულობით სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება

იაგორ ბალანჩივაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

e-mail: iagor.balanchivadze@atsu.edu.ge

<https://doi.org/10.52340/lac.2023.30.26>

განათლების სფეროს ერთ-ერთი გამოწვევა არის მშობლის სასკოლო ცხოვრებაში ჩართულობის უზრუნველყოფა. მშობლების მხარდამჭერი პოზიციიდან ყოფნა ეხმარება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე (სსსმ) მოსწავლეებს საკუთარი შესაძლებლობების უკეთ დანახვასა, და რაც მთავარია, სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებაში.

კვლევის მიზნად დავისახეთ დავადგინოთ მიზეზები რის გამოც ვერ ან არ ხდება მშობელთა ჩართვა სასწავლო პროცესში. კვლევის მთავარი კითხვაა: როგორ გავაუმჯობესო სსსმ მოსწავლეების მშობლების ჩართულობით სწავლის ხარისხი.

დიაგნოსტიკის ეტაპზე კვლევის შედეგების სანდოობის უზრუნველსაყოფად გამოვიყენეთ კვლევის თვისობრივი და რაოდენობრივი მეთოდები: ანკეტირება მასწავლებლებთან, სიღრმისეული ინტერვიუ მშობელთან, მოსწავლეთა დიაგნოსტიკა ქართულ ენაში.

კვლევის მიგნებები: მშობლებთან სიღრმისეული ინტერვიუს დროს, ძირითადად იკვეთება კომუნიკაციის პრობლემა (პრობლემა 1) ინფორმაციის ნაკლებობა, სტრატეგიების ცოდნის ნაკლებობა, როგორ გახდეს მხარდამჭერი მშობელი. მოსწავლეების შეფასების დროს კი იკვეთება სხვადასხვა სახის სირთულე კითხვასა და თხრობაში (პრობლემა 2).

კვლევის შედეგების შეფასების შემდეგ დავეგემეთ და განვახორციელეთ ინტერვენციები ორი მიმართულებით: ინტერვენციები მოსწავლეებისათვის კითხვის უნარის განსავითარებლად და ინტერვენციები მშობლებისათვის, რათა თავად შეძლონ ჩაერთონ შვილის სასწავლო პროცესში და სასკოლო ცხოვრებაში. შესაბამისად დაიდოთ კომუნიკაციის სირთულეები სკოლასა და მშობლებს შორის.

დიაგნოსტიკის შემდეგ დავეგმილი ინტერვენციების განხორციელებისას ჩავატარეთ შუალედური კვლევა, რომელმაც დაგვანახა ინტერვენციის დადებითი შედეგები და განვაგრძეთ ინტერვენცია მოსწავლეებთან და მშობლებთან, ბოლოს ისევ ჩავატარეთ შეფასება.

მშობლების ჩართვით სსსმ მოსწავლეების სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება უწყვეტი პროცესია, მოითხოვს უფრო მეტ დროს ვიდრე ტიპური განვითარების მქონე მოსწავლეებთან. მშობლებთან რეგულარული ინფორმაციის გაცვლა და მათთვის

მიდგომების და სტრატეგიების გაზიარება გამოიწვევს მათ მოტივაციას, დაინტერესებას შვილის სასკოლო შედეგების გაუმჯობესებაში მიღოს მონაწილეობა.

კითხვის უნარის განსავითარებლად კი სსსმ მოსწავლეებთან საჭიროა რეგულარული მუშაობის დაგეგმვა. განხორციელებული ინტერვენციების შედეგად შევძელით პრობლემის შემსუბუქება.

საკვანძო სიტყვები: მშობელთა ჩართულობა, დიაგოსტიკა, სიღმისეული ინტერვიუ, ინტერვენცია, გაუმჯობესება, მოტივაცია, სტრატეგია

განათლების სფეროს ერთ-ერთი გამოწვევა არის მშობლის სასკოლო ცხოვრებაში ჩართულობის უზრუნველყოფა. მშობლის აქტიური ჩართვა მნიშვნელოვანია სასკოლო განათლებაში, განსაკუთრებით, სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებისათვის. მშობლების მხარდამჭერი პოზიციიდან ყოფნა ეხმარება მოსწავლეებს საკუთარი შესაძლებლობების უკეთ დანახვასა, და რაც მთავარია, სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებაში. მშობელთა ჩართულობით სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების უამრავი ფაქტორი არსებობს, როგორც არის მშობლებთან ეფექტური კომუნიკაცია, ინფორმაციის გაცნობა, გაცვლა და უკუკავშირი.

საკითხი მართლაც აქტუალურია. ამდენად, კვლევის მიზნად დავისახეთ, დავადგინოთ მიზეზები, რის გამოც ვერ ან არ ხდება მშობელთა ჩართვა სასწავლო პროცესში. დავადგინოთ, რა როლს ასრულებს სსსმ მოსწავლის მშობელი ბავშვის სწავლაში, როგორ ეხმარება ცხოვრებისათვის დამოუკიდებელი უნარების შეძენაში, რამდენად მნიშვნელოვანია სსსმ მოსწავლის მშობლის დახმარება ბავშვის განვითარებისათვის. კვლევის ამოცანაა არსებული ლიტერატურის გაცნობა, კვლევის ინსტრუმენტების შემუშავება, მონაცემების ანალიზი, ინტერვენციების დაგეგმვა, მათი განხორციელება, დასკვნების გამოტანა და რეკომენდაციების შემუშავება.

კვლევის მთავარი კითხვაა: როგორ გავაუმჯობესო სსსმ მოსწავლეების მშობლების ჩართულობით სწავლის ხარისხი. ქვეკითხვებია: რა ფაქტორები უშლის ხელს სსსმ მოსწავლეების მშობლების ჩართულობას? რა შედეგი მოაქვს სსსმ მოსწავლეების მშობლების ეფექტიან ჩართულობას?

დიაგოსტიკის ეტაპზე კვლევის შედეგების სანდოობის უზრუნველსაყოფად გამოვიყენეთ კვლევის თვისობრივი და რაოდენობრივი მეთოდები: **ანკეტირება მასწავლებლებთან, მიზანი:** დავადგინო რა ფაქტორები უწყობს, ან პირიქით უშლის ხელს მშობელს იყოს ჩართული შვილის სასწავლო პროცესში, რა როლს თამაშობს სსსმ მოსწავლის მშობელი ბავშვის განვითარებასა და განათლებაში. **სიღმისეული ინტერვიუ**

მშობელთან, მიზანი: დავადგინო შვილის სასწავლო პროცესში მშობელთა ჩართულობის ხელშეწყობი და ხელშეშლელი ფაქტორები. რა როლს თამაშობს სსსმ მოსწავლის მშობელი ბავშვის განვითარებასა და განათლებაში. **მოსწავლეთა დიაგნოსტიკა ქართულ ენაში, მიზანი:** დავადგინო რა სირთულები აქვთ მოსწავლეებს კითხვაში, წერასა და თხრობაში. რომელი კლასისათვის შესაბამისი დონის დაძლევა შეუძლიათ და რა უნდა გავაკეთოთ ამ სირთულებების დასაძლევად.

კვლევის მიგნებები: მშობლებთან სიღრმისეული ინტერვიუს დროს, ძირითადად იკვეთება კომუნიკაციის პრობლემა (პრობლემა 1) ინფორმაციის ნაკლებობა, სტრატეგიების ცოდნის ნაკლებობა, როგორ გახდეს მხარდამჭერი მშობელი, ასევე სოციალური ფონი. სკოლაში ვიზიტი არ ან ვერ ხერხდება ხშირად დროის სიმცირის გამო, შესაბამისად ვერ ხერხდება შვილის შესახებ პროგრესის ან რეგრესის შესახებ ინფორმაციის მიღება. საშინაო დავალებაზე დახმარება უმეტეს მშობლებს არ შეუძლია, ზოგისთვის დროის არ ქონაა მიზეზი, ზოგისთვის სირთულეა სტრატეგიები, როგორ დაეხმაროს შვილს საშინაო დავალების შესრულებაში, მშობლები აცნობიერებენ საკუთარ როლს შვილის განვითარებაში და მზად არიან თანამშრომლობაზე, ცნობიერებისა და ცოდნის ამაღლებაზე რათა მეტად ჩაერთონ შვილის სასწავლო პროცესში.

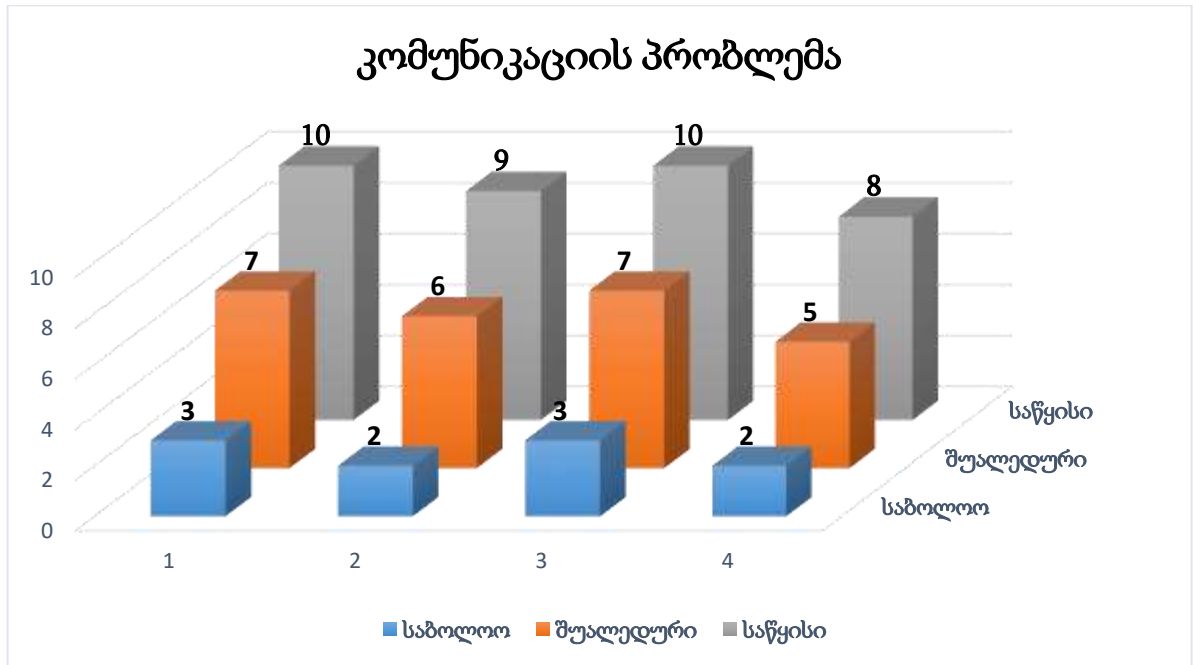
მოსწავლეების შეფასების დროს კი იკვეთება სხვადასხვა სახის სირთულე, წერაში, კითხვასა და თხრობაში (პრობლემა 2). კვლევის შედეგების გაანალიზებამ დაგვანახა რა მიმართულებით უნდა დაგვეგეგმა და განგვეხორციელებინა ინტერვენციები რათა მოგვეხდინა პრობლემის აღმოფხვრა ან შემსუბუქება.

კვლევის შედეგების შეფასების შემდეგ დავგეგმეთ და განვახორციელეთ ინტერვენციები ორი მიმართულებით: ინტერვენციები მოსწავლეებისათვის კითხვის უნარის განსავითარებლად და ინტერვენციები მშობლებისათვის, რათა თავად შეძლონ ჩაერთონ შვილის სასწავლო პროცესში და სასკოლო ცხოვრებაში. რათა დაიძლიოს კომუნიკაციის სირთულები სკოლასა და მშობლებს შორის.

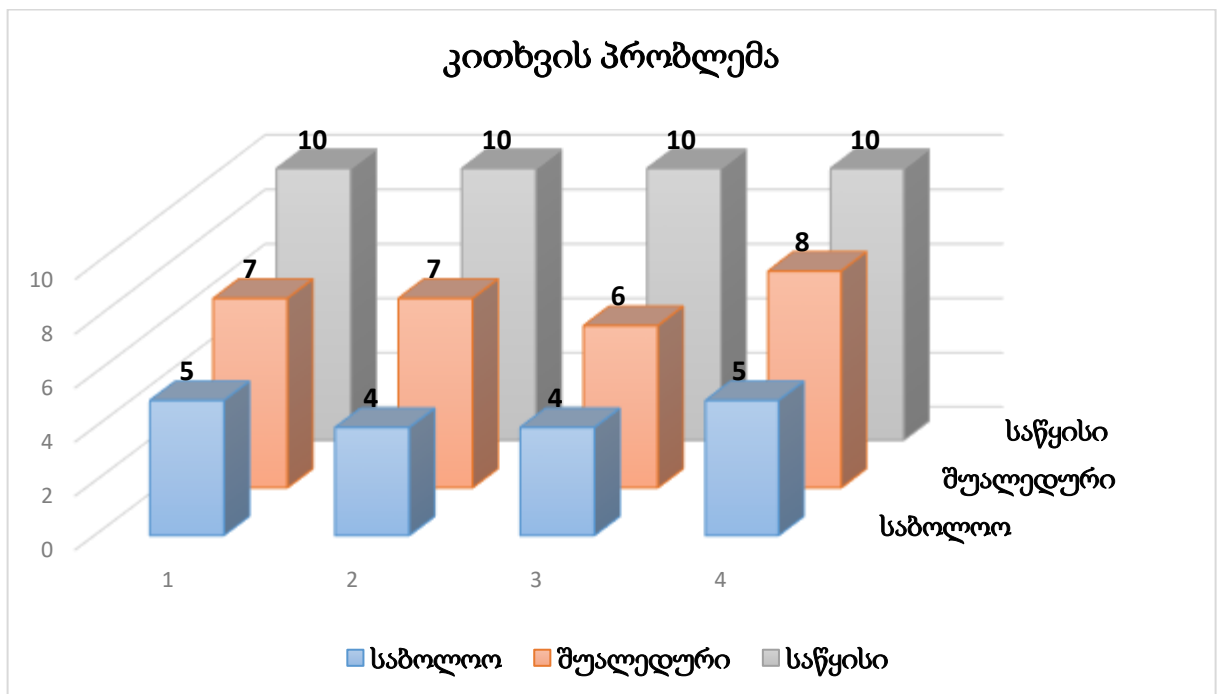
კითხვის უნარის განსავითარებლად გამოვიყენე „მთლიანობითი კითხვის მეთოდი“; „მარცვალთა მწკრივი“; საყვარელი ზღაპრის გმირის აპლიკაციის შექმნა და ა. შ. მშობლების სკოლასთან კომუნიკაციის გასაუმჯობესებლად ხშირი და პოზიტიური კავშირი დავამყარეთ მშობლებთან. თვეში ერთხელ ვიწვევდით სკოლაში და ვაცნობდით შვილის მიღწევებს. მასწავლებლები მშობლებს წინასწარ აცნობდნენ იმ ტექსტებს, რომლებსაც მომავალ თვეში დაამუშავებდნენ. მშობლები უკეთესად ეხმარებოდნენ სირთულების დაძლევაში.

დიაგნოსტიკის შემდეგ დაგაგეგმილი ინტერვენციების განხორციელებისას ჩავატარეთ შუალედური კვლევა, რომელმაც დაგვანახა ინტერვენციის შედეგები და განვაგრძეთ

ინტერვენცია მოსწავლეებთან და მშობლებთან, ბოლოს ისევ ჩავატარეთ შეფასება, შედეგები ასეთია:

მსგავსად განვხორციელეთ მეორე პრობლემის დროს კითხვის უნარის განხორციელებაზე, შედეგები ასეთია:

მშობლების ჩართვით სსსმ მოსწავლეების სწავლის ხარისხის გაუმჯობესება უწყვეტი პროცესია, მოითხოვს უფრო მეტ დროს ვიდრე ტიპური განვითარების მქონე მოსწავლეებთან.

მშობლებთან რეგულარული ინფორმაციის გაცვლა და მათთვის მიდგომების და სტრატეგიების გაზიარება გამოიწვევს მათ მოტივაციას, დაინტერესებას შვილის სასკოლო შედეგების გაუმჯობესებაში მიღოს მონაწილეობა,

კითხვის უნარის განსავითარებლად კი სსსმ მოსწავლეებთან რეგულარული მუშაობა საჭირო და შეუძლებელია სრულად ეს სირთულე ამ ერთი კვლევის ფარგლებში აღმოიფხვრას თუმცა კვლევამ აჩვენა, რომ დაგეგმილი და განხორციელებული ინტერვენციების შედეგად შევძელით პრობლემის შემსუბუქება.

ლიტერატურა:

1. ბაგრატიონი-გრუზინსკი მ., ტყეშელაშვილი შ., ქურციკიძე ლ. - ინკლუზიური განათლების გზამკვლევი, ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, თბილისი 2021 წ.
2. ბალანჩივაძე ი., საინფორმაციო ტექსტის გაგება-გაზრების უნარის განვითარება მე-3 კლასში, ჰუმანიტარულ და პედაგოგიკურ მეცნიერებათა განვითარების ფონდის სამეცნიერო რეფერირებადი ჟურნალი „ენა და კულტურა“ , # 28, 2022, გვ. 153-158.
3. ისაკაძე თ, ლომიძე ნ. - განმავითარებელი აქტივობების კრებული სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებისათვის, გზამკვლელი მასწავლებლებისა და მოსწავლეებისათვის, თბილისი, 2020 წ.
4. ტყეშელაშვილი შ. - სწავლისა და სწავლების სტრატეგიების გამოყენება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებთან, თბილისი 2021წ.
5. ქურციკიძე ლ., კუბლაშვილი ბ. - სპეციალური მასწავლებლის პორტფოლიო. თბილისი, 2021 წ.

Igor Balanchivadze

Akaki Tsereetli State University

Improving the quality of learning with the involment of parents of pupils with special educational needs

Abstract

One of the challenges in the field of education is to ensure parental involvement in school life. Parental support helps pupils with special educational needs better see their own abilities, and most importantly, improve the quality of their studies.

The aim of the study was to determine the reasons why parents cannot or do not involve themselves in the educational process. The main research question is: how to improve the quality of learning of these pupils with the involvement of their parents.

In order to ensure the reliability of the research results at the diagnostic stage, we used qualitative and quantitative research methods: questionnaires with teachers, , with parents, diagnostic of pupils in the Georgian Language.

Findings of the research: during the in-depth interview with the parents, the communication problem (problem1) is mainly identified: lack of information, lack of knowledge of strategies, how to become a supportive parent. During the evaluation of the pupils, different types of difficulties in reading and narration are observed (problem2).

After evaluating the research results, we planned and implemented interventions in two directions: interventions for pupils to develop reading skills and interventions for parents to be able to involve themselves in their child's learning process and school life. Accordingly, communication difficulties between school and parents should be overcome. As a result of the implemented interventions, we were able to alleviate the problem.

Key words: parental involvement, diagnosis, in-depth interview, intervention, improvement, motivation, strategy.

რეგენზენტი: პროფესორი ტიმოთე ხოლუმენკო